

«Գրանդ Զենդի» հսկա շոկոլադե բաժանվեց ավելի քան 40 հազար մասերի

Հոկտեմբերի 16-ին Հանրապետության հրապարակը տոնական տեսք էր ստացել: Այդ օրը երեխաներին, նրանց ծնողներին և բոլորին հաճելի անակնկալ մատուցեց Հայաստանի ֆաբրիկաների արտադրության առաջատար «Գրանդ Զենդի» ընկերությունը: Ընկերության հրուսակագործների ղեկավարած հսկա շոկոլադե սալիկը բաժանվեց տոնական հանդիսության բոլոր մասնակիցներին: Տոնական հրավառություն, լազերային շոու, հայտնի երգեր մանկական ֆիլմերից և մուսիկլաներից: Այս ամենի շոկոլադե: Հիշեցնեմ, որ վերջինս կառուցված էր 4 տոննա 410 կգ, երկարությունը՝ 2,7 մ, իսկ հաստությունը՝ 25 սմ: Սալիկը ղեկավարվել էր 4 օրվա ընթացքում և իր աննախադեռ մեծության շնորհիվ ընդգրկվել Գինեսի ռեկորդների գրքում: Այն գրեթե 1 տոննայով գերազանցում էր նախկին ռեկորդակիր, Իսպանիայում ղեկավարված համանման շոկոլադե սալիկի ֆաբրիկան: Ի դեպ, ինչպես տեղեկացանք «Գրանդ Զենդի» ընկերությունից, ավելի քան 40 հազար երեխաների,

Երեկ Մամուլի ազգային ակումբում հյուրընկալվել էին սփյուռֆահայ խմբագիրները: Նրանք անդրադարձան ել սփյուռֆահայ, ել հայաստանյան մամուլի գործունեությանն ու խնդիրներին: «Օրեր» ամսագրի գլխավոր խմբագիր **Հակոբ Ասատրյանը** սկզբում ներկայացրեց «Օրեր» ամսագիրը, որը լույս է տեսնում Պրահայում: «Մեր ամսագիրը նմանակ է Եվրոպայի խմբագրությանը՝ սեղանակալի ոչ միայն

հրատարակվում է Լուս Անջելեսում: «Համայնադասեր» գրական մշակութային հանդեսի գլխավոր խմբագիր **Սարո Գյոդակյանը** տեղեկացրեց, որ «Համայնադասերը» բաժանորդներ ունի Միացյալ Նահանգների 13 նահանգներում: Իրենց լրատվամիջոցները ներկայացնելուց հետո բանախոսներն անդրադարձան լրագրողների համահայկական 5-րդ համաժողովին: Հակոբ Ասատրյանը կարեւոր

առաջադրված են: Հակոբ Ասատրյանը նույնպես մի քանի խնդիրներ առանձնացրեց. «Նոր սփյուռֆադարձառնում հայաստանցիների համար առաջնայինը ոչ թե ֆինանսական խնդիրն է, այլ նրանց մեջ բաժանորդագրվելու և թերթի համար վճարելու ավանդույթն է բացակայում»: Հակոբ Ասատրյանի փոխանցմամբ՝ «Օրերի» տղամականի մեծ մասն անվճար է բաժանվում. «Եվրոպայում ինքնաբաժ

Սփյուռֆահայ խմբագիրներ՝ Սփյուռֆի և Հայաստանի լրատվամիջոցների մասին

Հայաստանում և Զեխիայում, այլև Եվրոպական տարբեր համայնքներում տեղի ունեցող մշակութային, հասարակական ու մարզական իրադարձությունների մասին», նշեց Հակոբ Ասատրյանը: Նա տեղեկացրեց, որ սփյուռֆահայ խմբագիրները եկել են Հայաստան, որոնցից մասնակցեցին Հայաստանի սփյուռֆի նախարարության կազմակերպած լրագրողների համահայկական 5-րդ համաժողովին, որը տեղի ունեցավ Լեռնային Ղարաբաղում: Համաժողովին մասնակցում էին աշխարհի 26 երկրներից ժամանած խմբագիրներ ու լրագրողներ:

Ասուլիսի մյուս բանախոսը Կալիֆոռնիայի մարզում լույս տեսնող «Նաիրի» թերթի խմբագիր **Ֆելիքս Գեորգյանը** էր, որը նաև Կալիֆոռնիայի հայ համայնքի նախագահն է: Ֆելիքս Գեորգյանը տեղեկացրեց, որ «Նաիրի» թերթի գերխնդիրը համայնքում ազգային ինֆորմացիոն ղախտանքներ կարելու գործին նպաստել է: Լուս Անջելեսում լույս տեսնող «Համայնադասեր» գրական-մշակութային հանդեսի և «Աստորադ» օրաթերթի խմբագիրներն էլ հակիրճ ներկայացրին իրենց լրատվամիջոցները: **Արո Դողկյանը**՝ «Աստորադ» թերթի գլխավոր խմբագիրը, նշեց, որ «Աստորադը» արդեն 102 տարեկան է, լույս է տեսնում 1908 թվականից: Սկզբում «Աստորադը» լույս է տեսել Ֆրեզոյում, 1970 թվականից

դարբերական ղախտանքներով և առումով լույս էր տեսնում: Ասուլիսի վերջում, խոսելով Սփյուռֆի և հայաստանյան մամուլի ազատության մասին, «Օրեր» ամսագրի գլխավոր խմբագիրը նշեց, որ տղագիր մամուլը ել Սփյուռֆում, ել Հայաստանում հիմնականում ազատ է: «Եթե ղեկ է լինում մեծաշառ, մեծ մեծաշառում ենք, սակայն առանց անձնական վիրավորումների հասցնելու՝ ի տարբերություն հայաստանյան մամուլի միջոցների, որոնք երբեմն խախտում են էթիկայի բոլոր կանոնները: Հայաստանում լրագրության մեջ այնպիսի մոր «ավանդույթներ» են մեղ, որոնք ինձ լույս է տեսնում», նշեց Հակոբ Ասատրյանը:

Ի. Ա. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Ես երջանիկ կլինեմ, եթե բոլորն ինձանից լուր անեն»

1-ին էջից
Այս կադավորությամբ Աբրահամյանը հասկալու էր ընդգծեց Մոսկվայում տեղեկված Միջազգային իրավունքի և ֆաղաբականության ինստիտուտի նախագահությունը: «Ես ուզում եմ հասկալու լույս տեսնել երջանակահասակ դրոֆետո 30րի Բարեկրպիկ և նրա՝ Ցեղապաղարության վերաբերյալ եռախառոյակը. սա իհրավի անգնահատելի աբխառոյություն է», ասաց Աբրահամյանը:
Խոսելով Միության ռասանյա գործունեության թերադունեից՝ Աբրահամյանը նկատեց, որ, դեռևս չի հաջողվել համախմբել ռուսասանաբ-

նակ բոլոր հայ գործարարների ներուժը՝ հանուն հայրենիքի զարգացման. «Սակայն ես ուզում եմ լուր տեսնել՝ ես երջանիկ կլինեմ, եթե բոլորն ինձանից լուր անեն ու լուր անեն լուր, քան ես», ընդգծեց Աբրահամյանը:
Ռուսասանի հայերի միության նախագահից հետաբերվեցին, թե արդյո՞ք որեւէ կերպ կանդադարանա Մոսկվայի հայերի վրա ՌԴ մայրաքաղաքի ֆաղաբաբեթի փոփոխությունը: «Ամուսնուց, Յուրի Լուսկոլով հայերի բարեկամն է, սակայն նոր ֆաղաբաբեթի» Սոբյանինին նա ճանաչում էր որդես ողորձեթիոնալ ղախտոնյայի: Չեմ կարծում, որ Մոսկվայի իբխանու-

թյունների հեռ մեր համատեղ ծրագրեր կարող են խոչընդոտվել ֆաղաբաբեթի փոփոխությամբ. անհնար է, որ նոր ֆաղաբաբեթի հեռ կոնկրետ Ռուսասանի հայերի միությունը չհամազարկվի», ասաց Աբրահամյանը:
Վերջում ՌԴ և ՀՀ մախաբաբեթ շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ մախաբաբեթի, որ վերջինս՝ «համաձայն իր խոստումի, ստեղծեց Սփյուռֆի նախարարությունը, որն անգնահատելի դերակատարում ունի Հայրենիքի Սփյուռֆ կադերի անաղորդան գործում: <

Ն. Ա.

Ակտիվացնել համագործակցությունը հայաստանյան սփյուռֆահայ և արցախյան լրատվամիջոցների միջև

Ստեփանակերտում համահայկական լրագրողների 5-րդ համաժողովի մասնակիցներն ընդունեցին բանաձև: Առաջնային համարելով հայկական ազգային ղեկավարության անհրաժեշտությունն ու հզորացումը, ԼՂՀ հիմնական խաղաղ և արդարացի կարգավորումը, ԼՂՀ ղեկավարության միջազգային ճանաչումը, նոր սերնդի հայեցի դաստիարակությունը, համահայկական տեղեկատվական համակարգերի ստեղծումը, հայ լրագրողների համագոր-

ծակցության հետագա սերացումը, մասնագիտական ղախտասումը: Հարաբարակվեց համակարգող խորհրդի կազմը, որը ղեկ է աբխաթի վերոնշյալ հիմնահարցերի կարգավորման ուղղությամբ: Խորհրդի անդամ, «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր **Հակոբ Ավետիսյանը** առաջարկեց առաջնահերթ ուսումնասիրել գովաբարի շուկան:
Հայաստանում և Սփյուռֆում մի քանի լրագրողական մրցանակների հիմնադիր **Հակոբ Վարդիվառյանը**

փաստեց, որ լրագրողական բազմաթիվ ժամերի համար նախատեսված են մրցանակներ, մինչդեռ ֆոտոլրագրությունը կարծես անտեսված է: Հաջորդ սարվանից Հակոբ Վարդիվառյանի անվան մրցանակ է դրամական ղարգել կհանձնվի այն ֆոտոլրագրողին, որը յուրահասու կերպով կներկայացնի Արցախը:
«Ազգի» գրույցում **Հանուս Հակոբյանը** բարձր գնահատեց համաժողովի աբխասանները՝ հավելելով, որ դրանք հետագայում կնղա-

ներն «Գրանդ Զենդի» ընկերության աղաբանաբար ավտոմեքաներից մանուկներին ու մեծերին էր բաժանվում նախաղես կրասված հսկա

մարգերից մայրաքաղաք եկաներ և օտարերկրյա հյուրեր համտեսեցին հսկա շոկոլադի իրենց բաժինը: Ա. Մ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
Հոկտեմբերի 17-ին երեկոյան 19:00-19:30-ի սահմաններում ՊՂԶԵԿԵԿԱՆ-ԲԱՐԵԿԵԿԱՆ ԼՂԵԿԱՆԻ ԿԱՏՎԱԾՈՒՆ ԵՐՅՈՒԼԱՅԻՆ ՏԱԲԱՆՈՒՆ ԵՅԵ ԹՈՂԱՎԵԼ Ե՛ «Օլիմպոս» մակնիշի լուսանկարչական աղաբարս:
Խնդրվում է գտնողին, գոնե լուսանկարներով չիվը հանձնել «Ազգ» օրաթերթ: (Հանրապետության 47, կամ գանգահարել 094

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության ժող տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 0010, Հանրապետության 47
Ֆախս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱԲԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Հավաբարախոթիան (գովաբար) / հեռ 582960
Լրագրողների սեմեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիան / հեռ 582483
Ընդգորտայ լրախաղաք ծառայութիան
/ հեռ 529353
Համակարգչային շարառաբը
«Ազգ» թերթի
Թերթի միթերի անըրողական թե մասնակի արատառումները տղաղիր մամուլի միջոցով, ղաղիոնեռատաստութեանը կամ համաբանցով, առանց խմբագրութեան գրառու համաձայնութեան խոթի արգելում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրառումի մասին օրենի: Սիթերը չեն գրախոսում ու չեն վերաղարառում:
Գ տառով յողառաները գովաբարային են, որոնց բովանղաղութեան համար խմբագրութիանը ղախտախառնութիան չի կրում:
“AZG” Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 0010

Ստեփանակերտ-Երեւան

2011 բյուջեի եկամուսները՝ 850 մլրդ դրամ, ծախսերը՝ 998 մլրդ դրամ, դեֆիցիտը չի գերազանցի ՀՆԱ-ի 4 տոկոսը

1-ին էջից

Այս առումով վարչապետը խոսեց «Չվարթինգ» միջազգային օդանավակայանի ստեղծվելիս ազատ սնունդի և առողջապահության հարցերում անելու, ապա ավելորդ չէր լինի ասել:

«Եթե «Արթիք»-ի դեմոկրատական համադրությունը» այնքան հզոր դեր է խաղում, որ մեծահոգաբար ուրիշի ֆալսեթ էր զիջում, ապա ի՞նչ է խորհրդանշում Բաբայանի «թուրք ազատարար զինվորի» հուշարձանը: Եվ ի՞նչ ենթատեքստ ունի Թուրքիայի նախագահի այն ակնարկը, թե «արթիք»-ը:

վիրել, որոշեցի սուրիզի բնագավառում այս արածաբանը նույնպես բախվել զարգանա: խոսելով նոր բյուջեի երրորդ փուլի մասին՝ վարչապետը դա բարեփոխումների ավելի մեծ թափ հարողունակ համարեց, նշելով էլեկտրոնային համակարգի մեղմում, դրա համար օրենսդրական նախաձեռնություններով մեխանիզմներ առաջիկայում մասին:

Բարեփոխումների ուղղություններից մեկը, վերջում ասվեց, նախաձեռնվող խթաններն են սնունդի և առողջապահության ոլորտում: Այդ առումով նոր թափ է ստանալու Չարզայանի կառավարության գործառնությունը, որն այս պահին դրոշմաբեր ունի 23 մլրդ դրամ ծրագրեր՝ միջազգային բովանդակությամբ: «Մեր բյուջեային կանխատեսումները, ելնելով այս ռազմավարությունից, ենթադրում են, որ մեծահոգաբար միջազգային կառավարությունը կհասնի 850 մլրդ դրամի ցուցանակներում: Դա բավական լուրջ թիրախ է մեզ համար: Ծախսային մասը կկազմի 998 մլրդ դրամ, բյուջեային դեֆիցիտը, ինչպես ես նշեցի, չի գերազանցի ՀՆԱ-ի 4 տոկոսը:

Մեր գնահատականներով, բավական լարված բյուջե է եկամտային մասի աղանակային շեղումներից, բայց այն ռեզերվները, որ մեզից ձեռք են անվանում, լավատեսություն են ներշնչում այն առումով, որ կարողանանք ամբողջությամբ կառավարել ռիսկերը, որոնք կարող են բացահայտվել 2011թ., եթե հանկարծ մակ-

Անցյալ դարավերջին Հայաստանի Արևելքը երկու արտառոց հրամանագիր է ստորագրել: Առաջինը մարտի 21-ը սահմանում է «արթիք»-ի գեղատեսչական օր», երկրորդը՝ Գիտությունների ակադեմիային հանձնարարում «ձեռնամուխ լինել Արթիք»-ի դեմոկրատական ստեղծմանը»:

Մարդկության շատ հեռավոր անցյալում միադասերը դալարական դասնիշնչումն ունի հրահանգներ սալիս էին կամ ինչ-որ ժայռի վրա փորագրում էին իրենց երկրներում սեղի ունեցած կարեւոր իրադարձություններ: Բայց որ 20-րդ դարում «դեմոկրատական, իրավական դեմոկրատական» դեմոկրատ կարող է հրամանագրով իրադարձություն «ստեղծել» էլ դասնաբան-

Բավի, Գյանջայի, Շիրվանի, Ղարաբաղի, Նախիջևանի եւ Երեւանի խանություններ, ապա դրանք «արթիք»-ի «հիմնական» է: Սա է այն «դասնաբանական կոնցեպցիան», որի շուրջը անվերջ հանդիման է Արթիք»-ի «գիտական միջոց»:

Յավայի, եթե չսալի՝ ողբերգական է, երբ այդ ամենը նախաձեռնում, հրահրում, հովանավորում է իշխանությունը: Նախ՝ խորհրդային Արթիք»-ի առաջնորդ Հայրապետի Արթիքը, որի անմիջական վերահսկողությամբ էր սկսում Ջիա Բուրձիաթովը, ապա՝ անկախ Արթիք»-ի նախագահ Հայրապետի Արթիքը, որի գործի շարունակող է դարձել որդին:

Օրերս, համոզես գայով Եվլախ ֆալսեթ, նա վերստին հայտարար-

«մայրաքաղաք Երևան»:

խոսք, ինչպես հասկացվում է, վերաբերում է նրան, որ 1918 թ. «Արթիք»-ի դեմոկրատական համադրությունը» ոչ միայն կազմավորված կառավարություն չունեն, այլև նա «իշխանություն» ստեղծվում էր միայն Գանձակ ֆալսեթի մուսուլմանական հասկացվածի վրա: Իսկ եթե բանը հասել է հեռահեռական հարցադրում անելուն, ապա ավելորդ չէր լինի ասել:

«Եթե «Արթիք»-ի դեմոկրատական համադրությունը» այնքան հզոր դեր է խաղում, որ մեծահոգաբար ուրիշի ֆալսեթ էր զիջում, ապա ի՞նչ է խորհրդանշում Բաբայանի «թուրք ազատարար զինվորի» հուշարձանը: Եվ ի՞նչ ենթատեքստ ունի Թուրքիայի նախագահի այն ակնարկը, թե «արթիք»-ը:

Տայրը սկսել է, որդին Երևանում է

Մերի հանձնարարական սալ՝ առողջ բանակարության սահմաններից ակնհայտորեն դուրս է:

Եվ, այդուհանդերձ, Հայրապետի Արթիքը ստիպված էր շեղվել օրինականությունից: Նա, ըստ երեսուրթին, բոլորից լավ գիտեր, որ իր երկիրը, թեև նախկին էր գաղութաբան, բայց դասնական ավանդույթներով, ազգային ինքնագիտակցությամբ էր մասնակցություն հանդիսանում չափազանց արագ առաջընթացի: Այնքան, որ նույնիսկ ակադեմիական դասնագիտությունն էր դժվարանում հասկանալով՝ արթիք»-ի ինքնավարական հանրությունը իրականում թուրքական, իրանական, թե՛ աղվանազարգարական ծագում ունի:

Հայաստան է, որ թերաբանությունը ծնում է ազդեցություն: Ժողովուրդները բացառություն չեն: Եվ Արթիք»-ի վարը դրա վառ աղանակ է: Մեծ մասամբ ինքնագիտակցվելով որդես Արեւելյան Անդրկովկասում եկվոր էթնիկ շարք, բայց ֆալսեթական հանգամանքների բերումով ստեղծած լինելով իրենց «ազգային» դեմոկրատները, նախկին կովկասյան թաթարները դրա համար այլ բացառություն չեն գտնում, քան ստեղծել սեփական «վարչականություն» առաջնորդ, որի համարայն Հարավային Կովկասի դասնությունն սկսվում է «արթիք»-ի նախնական խանություններից»:

Եթե միասնական Պարսից դեմոկրատ ենթակայությամբ եղել են

րել է, որ «Մերկայիս Հայաստանը, սարածից, որը ֆարսեթի վրա անվանվում է Հայաստանի Հանրապետություն, բնիկ արթիք»-ական հող է: Դա ճամբարություն է: Իհարկե, Ջանգալները, Իրավանի խանությունը մեր հողերն են: Արթիք»-ից հանդերձ այնտեղ աղանակ են դարձել: Հայերը բնակվել են որոշակի ռեզիդենտներում: Բայց 19-րդ դարում սեղի է ունեցել նրանց վերաբնակեցումը: Ինչպես կարող էր դասադի, որ 1918 թ. Իրավանի հայտարարումը Հայաստանի մայրաքաղաք սեղի է ունեցել Արթիք»-ի դեմոկրատական հանրապետության կառավարության որոշումով: Եթե այդ ռեզիդենտները դասնական էին այսպես կոչված «Մեծ Հայաստանի», ապա ինչո՞ւ էին թույլվություն ստանում մեզից»,- ցիցերոնական հարց է հնչեցրել Իլիան Արթիքը:

Ժամանակն, իհարկե, նախընտրական է: Իլիան Արթիքը գլխավորում է իշխող կուսակցությունը, բայց ամեն ինչ դրա հետ կապել՝ ճիշտ չէր լինի: Նույն միջոցով նա հնչեցրել էր մի ֆանի շարի առաջ՝ մեղադրելով «Մուսավաթ» կուսակցությանը, որ «համաձայնել է Իրավանը սալ հայերին»: Եվ նրան շատ ներքին դասնական էր Բավի «Ջերկալ»-ն՝ սարկասիկ զարմանք հայտնելով այն իրողության համոզեց, թե ինչպե՞ս կարող էր սեփական մայրաքաղաք չունենող կառավարությունը Հայաստան-

ժողովուրդը, համոզված են, իրենում է, թե ինչ է արել նրա համար Թուրքիան»: Եվ՝ ինչո՞ւ է օրգանաբանության մեջ դրվել «մեկ ազգ՝ երկու դեմոկրատ» կարգախոսը»:

Նույն ելույթում Իլիան Արթիքը դարձյալ հիշատակեց, որ «մեծի թույլ չենք սա, որոշեցի արթիք»-ական հողերում երկրորդ հայկական դեմոկրատ ստեղծվի»: Իբր, «մեծահոգաբար են ամ արել, համաձայնել են, որ մեկը լինի, բայց երկրորդ չի լինի, թույլ չենք սա»:

Երբ բանավեճի բոլոր փաստերն ստանալով են, դասավորվում սկսում է զարգախոսել, իսկ երբ դա էլ չի օգնում, դիմում է բռնազորների օգնությանը: Իլիան Արթիքը «անցումային փուլում» է: Փաստարկներն ստանալով են, զարգախոսությունները հայկական կողմերին հավասարակշռությունից չեն հանում, մնում է, որ դիմի բռնազորների օգնությանը: Եվ չի էլ թափանցում, որ դասնական է հասել ողջախոսության, դարձ բանակարության սահմանը:

Միայն այստեղ է, որ նա հանդես է գալիս իրական կերպարանով: Բայց դա մեզ շատ ծանոթ է: Հայրապետ է, որդին ուզում է ավարտի հասցնել Արթիք»-ի որդես դեմոկրատ կործանման գործը: Հաջողություն գանկանալով նրան եւ ստանալով հողեզարկության նոտայի հերթական դրոշմակարգը:

ՎԱՏԱՐԱՆ ԱՅՏԵՍԵՐ

Ալիեր կասարեց իր խոսքումը

1-ին էջից

Արդյո՞ք մե՞ս է հայերը մտադրվել Արթիք»-ի սարեցարի ավելացվող ռազմական ծախսերի ազդեցիչ թվերից: Անուշտ դեմ է մտադրվել: Ոչ միայն այն դասնական, որ թվերն ինքնին մտադրիչ են, ոչ միայն այն դասնական, որ շեղում գտնում ավելացել են դիվերսիաները, ոչ միայն այն դասնական, որ դիմուկահարներն են լիցիտացել: Հիմնական մտադրությունը կապվում է նախագահ Ալիերի ու արթիք»-իցների մեջ ուժգնացող այն հավաստի, հավանաբար՝ խաբուսիկ, որ իրենք կարող են նոր դասնական հայտարարել ու հաղթել այդ դասնականը:

Սա է մտադրությունը: Եվե՛ք այն անվանումն ինքնավարության սիմոն: Այսինքն՝ Ալիերն ու արթիք»-իցնական ռազմական վերնախավը համոզվում են իրենց մեջ, որ եկել է դասնական դասնական հայտարարելու եւ հաղթելու կամ, ինչպես 2003-ին էր Իլիան Ալիերն ասում՝ հայերի գլուխը ջարդելու:

Ինքնավարության սիմոնը 2008-ին դասնական նախագահին: Միխեիլ Սաակաբիլուն թվաց, թե իսկը դասն է դասնական

հայտարարելու եւ «ազատարար» Հարավային Օսիան: Սաակաբիլուն հանգստացնելու համար հինգ օրը բավարարեց: Որքան էլ Կասարեանի ստորագրումը ցավալի կարող է թվալ, բայց դա նաեւ լավ դաս էր առաջին հերթին հենց Ալիերի համար: Դա լավ դաս էր նաեւ միջազգային, առաջին հերթին արեւմտյան հանրության համար այն իմաստով, որ չլիցիտ էր հանդուրժել ռազմական հեռահարաբանությունը, անկախ նրանից, թե որքան սիրելի է Սաակաբիլին:

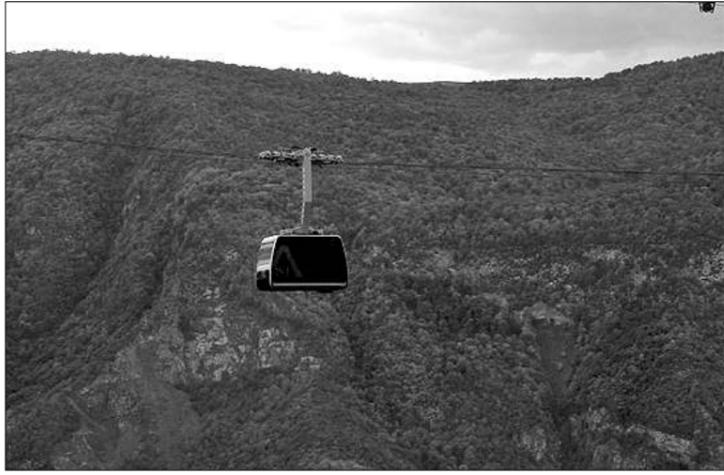
Այսօր նախկին ու զազվ հարուստ Արթիք»-ից ռազմական հեռահարաբանությունը դասնական արձագանք չի գտնում այդ նախկին ու զազվ ստանող Արեւմուտքում: Ավելին, հենց այդ էներգիկներից ստացված գումարներով է Արթիք»-ը սարեցարի ավելացումն իր ռազմական ծախսերը: Այսօր աստեղն են համոզված, որ Ալիերը չի գնա ստորագրի ու չի համարձակվի կրկնել Արթիք»-ի 1990-ական թթ. սկզբին թույլ սլած սխալը:

Իրականում, սակայն, շեղում գտնում համախափ դարձած կրակոցներն ու դիվերսիաները կարող են մի դասնական գալ վերահսկողություն

նից եւ վերածվել լայնածավալ ռազմական գործողությունների: 1991-1994թթ. ոչ ոք մտադրություն չէր դասնական ծախսերից: Այդ դասնական ավարտված չէ, ընդամենը հասարակ էր ամառնակես հրադարձը:

Հարավային Կովկասն ու մերձավորարեւելյան միջազգային շեղումն անկանխատեսելի առաջնորդների դասնական: Այսօր ամենամանկանխատեսելի Ալիերն է ու Արթիք»-ը: Բայց այս հարցում էլ Արեւմուտքը առաջնորդվում է երկաթի չափանիշներով: Միակ ուժը մնում է Հայաստանը, որ դեմ է դասնական լինի իրադարձությունների ամենահեռահարաբան սցենարին: Պարտադրված նոր դասնական դեմոկրատ հայկական զինուժը նախ եւ առաջ մե՞ս է ոչ միայն խափանի Արեւմուտք հոսող նախազգաբանների ազդեցումը, այլեւ փորձի այդ սարածիցներով անցնող խողովակները ներառել նոր անվանական գոտում: Նոր դասնական կլինի նաեւ այն դասնական, երբ Հայաստանը կողմից Արթիք»-ի ճանաչումը կդառնա դասնական:

ՎԱՏԱՐԱՆ ՎԱՏԱՐԱՆ
«Միխեիլ»-ի հիմնադրամի
փորձագետ

ման ծավալները: Տ. Սարգսյանը նաեւ նշեց ներքին ունեցող սուրիզի զարգացումն ծրագրի մասին, որի առաջին փուլը վերաբերում է Սյունիքի մարզին: «Այդ ծրագրի սկիզբը դրեցինք շաբաթ օրը՝ բացելով Տաթևի համալիրը, ինչպես նաեւ ճորձանուղին, որն ունի միջազգային մեծ գրավչություն: Հաջորդ փուլը վերաբերելու է Ջերմուկին: Մի նոր ծրագիր, որը նույնպես իրականացնում ենք Միջնադարի հետ, վերաբերում է սուրիզի զարգացմանը՝ կապված Սեւանում նոր միջազգային սուրիզական ստորաբաժնի համալիրի կառուցման հետ: Բիզնես-ծրագիրն արդեն մշակվում է, եւ մեր գործընկերների գնահատականներով՝ նրանք կկարողանան լուրջ ներդրումներ հրա-

րոմիջավայրը լավ չլինի կամ եթե համախառն ներքին արդյունքի աճը, որ կանխատեսում ենք (4.6 տոկոս), չկայանա», նկատեց վարչապետը:

Այնուամենայնիվ, ըստ Տ. Սարգսյանի, 2011 թ. սկզբին Կենտրոնական բանկում միասնական հաշվի վրա կունենանք կուսակցված բավարար ռեզերվներ, եւ բյուջեի կասարողականը 2011 թ. այդ առումով ռիսկային չի լինի: Առաջին հերթին ուսուցողական են արժանանալու բանակի դասնականները: Բարձր մակարդակը, սոցիալական խնդիրների լուծումը (Տ. Սարգսյանը նոր բյուջեի անվանեց սոցիալական ուղղվածության՝ սոցիալական ծախսերն անախադեմ բարձր են լինելու):

Գործում կառուցվել է արտաբանական կենտրոն

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի Ֆրանսիայի սեղական մարմնի ֆինանսավորմամբ Գործում արտաբանական կենտրոն է կառուցվել: «Չանգեզուր» արտաբանական կենտրոնի կառուցման աշխատանքների ավարտը հանդիսավորությամբ նշվել է հոկտեմբերի 16-ին: Հիմնադրամի ծրագրի ընդունելու նպատակով ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանի գլխավորությամբ Գործում էր ժամանել բարեբանների, բարձրաստիճան դասնականների եւ իյուրերի մեծ դասնականություն: «Հայաստան» հիմնադրամի Ֆրանսիայի սեղականը (ASAF) եւ Ֆրանսիայի Բուր Դյու-Ռոն նախագահող վարչակազմը դեռեւս մեկուկես շաբաթ հանդես էին եկել բուժաստանության կառուցման նախաձեռնությամբ: Ծրագրի նվիրատուներից է նաեւ Լիբանանի վարչապետ Սաադ Ֆարիճը: Գումարի մի զգալի մասն էլ հասկացվել է Ֆրանսիայի բարեբան Գործում Հանիմյանի կողմից: Ծրագրի արժեքը կազմում է ավելի քան 432 միլիոն դրամ: Մինչեւ հաջորդ շաբաթ մայիս ամիսը Հայաստան-Ֆրանսիա առողջապահության միության միջոցներով հիվանդանոցը նաեւ կառավորվելու է, համալրվելու է բուժօժանկարով եւ սարքավորումներով:

Անսրամաբանական «Տրամաբանություն»

Մոսկվայից հեռու, իրոք, դեռ երկար կիրճեր այս սարվա հիրավի աննորմալ ամառը՝ հեղձուցիչ շոգ եղանակը, զանգվածային անհասարակությունները, սոբֆայրումները, անհասանելի ծովերը և այլն: Ասեմք, եվրոպական մայրցամաքում էլ սափ եղանակին իրար էին հաջորդում հորդ անձրևները՝ հարուցելով աղետաբեր ջրհեղեղներ: Որոշ երկրներում նույնիսկ նկատվում էին ձյան տեղումներ: Նույն ջրհեղեղների դասառևտրային փչողախեր չհարեցին չինացիները: Ինչու էր այդպես, բնությունը զգուշացրե՞լ էր չորերը...

Քե՛ս ֆաղափառները կամ սենսացիա սիրող լրագրողները, այլ մասնագետները՝ օդերևութաբաններ, գիտնականներ, զինվորականներ: Ըստ ռուսների, ամերիկացիների կողմից մոսկվայից եղանակի վրա ներգործելու ժամանակահատվածը որոշելու կամ նախատեսելու են օդերևութաբանական գործընթացների մեջ էներգիա կամ ֆիզիկական նյութեր միախառնելու վրա՝ հենց նախընտրած ժամանակ և իրենց ուզած տեղում: Ուսումնասիրվում են այնպիսի բնական երևույթների վրա ազդելու հնարավորությունները, ինչու էր այդպես, բնությունը զգուշացրե՞լ էր չորերը, տեղումները,

հնարավորությունները: Հաջողության հասնելու դեպքում ամերիկացիներն իրոք ռազմական մեծ գերազանցության կհասնեն: Ինտելիգենտ վրա ներգործելով՝ ճանաչված կարողանան հայտնաբերել հակառակորդի թեւավոր հրթիռները, ինքնաթիռները, շարժիչ համակարգերը և այլն: Միջոցառումներ կարգադրվեն և էլեկտրոնային համակարգերը, ջրածածկ անելի հարողակցության ուղիները, խախտել կարող միջոցների և ռադիոլոկացիոն համակարգի աշխատանքը, ուսումնասիրել երկրի մակերեսային մի քանի կիլոմետր խորությամբ՝ ստորգետնյա ռազմական օբյեկտներն ի

Բնությունն է գովել, թե՞ մարդիկ են նրան գովեցնում

Արդեն վաղուց գիտնականների մի մասը առաջ է փռում երկրագնդի գլոբալ սափացման վարկածը: Մյուսները դա դիտում են որդեկացի կյանքի տեսությամբ: Սակայն վերջին ժամանակներս Ռուսաստանում ամեն անգամ, երբ բնության փոփոխությունները փոխադրվում են մասսաբային ու անմասնաբաշխ հասարակություն է բացվում եղանակի վրա նախադրված արհեստական (մարդկային) ներգործության մասին: Երբ գոյություն ունի հորիզոնային Միությունը, ապա մնան «նեոգոյություններում» ռուսներն ու ամերիկացիները մեղադրում էին միմյանց: Բայց նաև համագործակցում էին: Այսպես, ժամանակին ԱՄՆ-ը, այնուհետև ԽՍՀՄ-ը միջուկային փորձարկումներ էին անցկացնում ինտելիգենտ մթնոլորտի վերին շերտում, և ենթան, որ դրանցից հողագործի կլիման կարող է կորուսել ու անկանխատեսելիորեն փոխվել, ինչն էլ երկու կողմերին ստիպեց դադարեցնել և դադարեցնել մյուս փորձարկումները: Այլ է իրավիճակը այսօր, երբ ավելի շատ ռուսներն են հանդես գալիս մեղադրողի դերում, ֆանգի այն, ինչ կարող է անել գերագույն Ամերիկան, առաջին չի կարող իրեն թույլ տալ Ռուսաստանը: Ահա է առաջ է փռվում ամերիկացիների կողմից ինտելիգենտ վրա բարձր հաճախականության ներգործության համակարգի ստեղծման (HAARP), դրա հետևողական կատարման մասին: Սակայն արհեստական մեծ վստահավորության մեղադրանքը: Ուսագրավ է, որ մնան «մերկացումներով» հանդես են գալիս ոչ

մառախուղը, ամոլորողը, մթնոլորտի վերնամասն առաջատար: Ի՞նչ չափով կարելի է ուժեղացնել կամ թուլացնել տեղումները, ցրել ամոլորակներ ամոլորում ու մառախուղը, հողաբացնել հողմերը, հարուցել քամի, սառնամանիք, երեքս են այլն: Ինչքան էլ ամերիկացիները հայտարարեն, որ իրենց մասնագիտը բնավ էլ զաղչում չէ, ռուս մասնագետները ոչ միայն չեն հավատում, այլևս համոզված են, որ այն կրում է առավելապես ռազմական բնույթ: Ըստ էության՝ ամերիկացիները մնան փորձարկումներ կատարել են ակադեմիկ վիտեամական դասերից մի ժամանակ, երբ ինքնաթիռներից հասուկ ֆիզիկական նյութեր փոխադրվել մթնոլորտում՝ երկարացրել են անձրևների սեզոնը, ինչը վիտեամացիների համար բարդացրել է բեռնափոխադրումները հյուսիսից հարավ: Բայց դա մասնական խաղ է իրենցում և ներկայիս գոյություն ունեցող ամերիկացիների համեմատ: Առավել ես, երբ ամերիկացիները փորձարկում են մասնաբաշխման և ներգործության միջոցները: Դրանիսկայն Հանրապետությունում տեղի ունեցած կործանարար երկրաշարժից հետո ռուսները հողվեցին ամերիկացիների կողմից արհեստական երկրաշարժ առաջացնելու, այլ կերպ սաստ՝ երկրաֆիզիկական զենք ստեղծելու վարկածը: Սակայն արհեստական բնական տարբերներ առաջացնելու դարձյալից հետ մեկտեղ ռուսներին, ինչպես ասվեց, մտածողներ են դրանց ռազմական կիրառման

հայտ բերելու նպատակով են այլն, են այլն: Ավելին, բարդացնելով ռազմական գործողությունների վարման բնակլիմայական դասերը՝ հնարավորություն կստեղծվի ազդելու մարդկանց հոգեվիճակի վրա, թուլացնելու մարտիկների բարոյական ու մարտական ոգին, առաջ դարձնելով բոլոր առումներով ավելի խոցելի: Նկատի ունենալով, որ նշված ծրագիրը ֆինանսավորվում է ԱՄՆ-ի ռազմածովային և ռազմաօդային ուժերի կողմից, և որի իրագործման մասնակցում են մի շարք ամերիկյան առաջատար ուսումնական ու գիտական կենտրոններ, ռուսները ծայրահեղ վստահավոր են համարում հասկալիս վերահսկողությունից դուրս ընկած այդ գերտեղությունում ֆիզիկոսների և զինվորականների համագործակցությունը, ավելի սուսյգ՝ նրանց «սերտանումը»: Առաջատար մարդկության գոյության համար ճակատագրական կարող է լինել ֆիզիկայի բնագավառում ստեղծվող գերմիջուկային ներգործությունների կիրառումը զինվորականների կողմից: Ռուս զինվորական ռադիոֆիզիկոսներից մեկը, կանխատեսելով ամերիկացիների մթնոլորտային «արկածախնդրության» ծանրագույն հետևանքները, դառնալից է անեն հայրենակիցներին մասնադասարանը 2011 թվականի կաթոնածախարիչ անոսնը կամ ձնառատ... հուլիսին: Նրա կարծիքով, ամերիկյան օդերևութաբանական զենքը արդեն սկսել է գործել Ռուսաստանի դեմ:

ՌՈՒՏԵՆ ՆԱՅՐԱԳԵՏԱՆ, Մոսկվա

Մուսավաթը մնադասության թիրախ է դարձել: Կառավարող «Ենի Ազգային» կուսակցության «սեղանակալ» Ալի Ահմեդովը հռետորական հարց է հնչեցրել. «Ո՞րն է ուղղված Մուսավաթ-ՀՀ համագործակցությունը: Մի՞թե Իսա Ղազարը չգիտի, որ ՀՀ կառավարման օրմ են օկուպացվել մեր հողերը»:

Իսխող ուժի ահազանգը առիթ էր, որ «ազգայնական» վայրենադաս վերակողմնորոշվի: Մինչ այդ փորձ էր արվում ՀՀ-ում և նրա առաջնորդ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին հակադրել «դարաբաղյան կլանին»՝ առաջինին ներկայացնելով որդես «խաղաղության», երկրորդին՝ «դասերազմի կուսակցության»:

Արդեջանական ֆարոզությունը նույնիսկ չէր զլանում կոկորդիլոսի արցունքներ թափել ներկայացնելու Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի «ջանքերը Արդեջանի հետ խաղաղություն հաստատելու գործում, որը նրա դաստնագրությունն էր հիմնական դասձան էր»:

Մի՞թե երկու սարի առաջ «ազգայնական» չգիտե՞ր, որ «ՀՀ և Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի կառավարման օրմ են օկուպացվել արդեջանական սահմանները»: Իհարկե «գիտե՞ր», բայց նրա առջե խնդիր էր դրված ազդել Հայաստանի ներադախական իրադրությունների վրա, և նա կատարում էր առաջադրանքը:

Այսօր ֆարոզության հիմնական ճակատը Արդեջանում է. սկսվել է Մեջլիսի ընտրությունների ֆարոզաբանը: Եվ ի՞նչ էլ է մոռ մասվեր՝ ամեն ինչ անել, որ ընդդիմադիր «Մուսավաթը» հեղինակագրվի: Իսկ դրա համար Հարավային Կովկասի երեք կուսակցությունների միջեւ ստորագրված համագործակցության արձանագրությունը լավագույն առիթն է:

Մնում է զարմանալ, թե ի՞նչ թեթևամտությամբ է «Մուսավաթը» հասկալիս խորհրդարանական ընտրությունների մասնաբաշխումը ընդդեմ ֆայլի: Սա, կարծես, ֆաղափական սթափ հաշվարկի սրամաբանության մեջ չի տեղավորվում:

Բայց ըստ երևույթի «Մուսավաթն» ինչ-որ հաշվարկ արել է: Եվ դա գիտակցված ընտրություն է: Իսա Ղազարը չէր կարող նկատի չունենալ, որ իսխող կուսակցությունն իրեն հարվածելու է «օկուպացների հետ համագործակցության համաժողովրդական մտայնություն»:

Բայց Իսա Ղազարը նաև դասարարի դասաստան ունի. «Իսկ Արդեջանում ո՞րն իսխողության օրմ են օկուպացվել արդեջանական սահմանները»: Պատասխանը միանշանակ է՝ «համագործակցության առաջնորդ» Հեյդար Ալիևի, որը նաև իսխող «Ենի Ազգային» կուսակցության հիմնադիրն է:

Օրես Իլիամ Ալիևը Նախիջեանում հայտարարել է. «Ներկա Արդեջանը Հեյդար Ալիևի ձեռնակներն է»: Ուրեմն Հեյդար Ալիևի ձեռնակներն են նաև Արդեջանի բոլոր խնդիրները, այդ թվում և «արդեջանական հողերի օկուպացիան և փախսականները»:

Ամենայն հավանականությամբ, հենց այս հաշվարկով է «Մուսավաթը» «համագործակցության է գնացել» ՀՀ-ի հետ: Ամբողջ խնդիրը, սակայն, այն է, թե արդյոք Իսա Ղազարին հնարավորություն կսրվի՞ «Մուսավաթ»-«Ենի Ազգային» բանավեճը դարձնել մայրցամաքական ֆարոզաբանի մեխ, թե՞, ինչպես մայրցամաքում, նրա գլխին դարձնալ ամրաձող կզարգվի՞ բառիս ուղղակի իմաստով:

ՎԱՏԻՍ ԱՃԱՆԵՍՆԱՆ

Հնդկաստանում բացվել է ալմաստի խոշորագույն բորսան

Հնդկաստանի իսխանությունները երկու տասնամյակից են և մասնադասարանության մեջ են BDB ալմաստի բորսան, որը խոշորագույն է աշխարհում: Այդ մասին հաղորդում է Հնդկաստանի Գործադիր կառավարությունը:

Ալմաստների մակարան գծով Հնդկաստանը ներկայումս առաջին տեղն է գրավում աշխարհում: Բորսան բացվել է երկիր փորձում է վիճարկել Բելգիայի և Իսրայելի ավանդական առաջատար դերը ալմաստի և ադամանդի առևտրի առաջնորդը: «Ֆայնենցըլ թայմս» թերթի սվալմերով, Հնդկաստանում մակարան է աշխարհի ալմաստների 90 տոկոսը:

Քարասի բորսական համալիրը բաղկացած է 9-հարկանի 8 աշխարհային բազայից և գրադեցնում է մի քանի հարյուր հազար քառակուսի մետր: Համալիրում թրեյդները, ալմաստի ընկերությունների ներկայացուցիչներից բացի, կգործեն բանկեր, մասնատան և այլ ծառայություններ:

BDB մասնագետ Անու Մեհտի խոստովելով, անցյալ ֆինանսական տարում Հնդկաստանն արտահանել է 18 մլրդ դոլարի արժանանդներ: Բորսայի բացումը թյլ կսա ընդլայնել արտահանումը: Հնդկաստանի ամբողջ արտահանության 16 տոկոսը կազմում են արժանանդները:

Ֆիլիպիններով անցավ հուժկու թայֆուն

Քանի որ արագությունը ժամում 280 կմ էր

Ֆիլիպինների հյուսիսային շրջաններով երկուաբթի առավոտյան անցել է «Սեզի» հուժկու թայֆունը՝ բերելով հորդառատ անձրևներ: Ջամու արագությունը հասնում էր ժամում մինչև 280 կիլոմետր: Ընդհանրված է էլեկտրամագնիսական, հետազոտվել են բազմաթիվ չվերթեր: BBC-ն հաղորդում է, որ թայֆունի առաջին գոդը ծովափի մոտ ջրահեղձ եղած մի ձկնորս է:

«Սեզին» ամենաբարձր՝ 5-րդ կարգի թայֆունն է, որը հենց սկզբից երկրի լեռնային շրջաններում առաջացրել է սողանքներ, իսկ հյուսիսարևելյան ծովափնյա շրջանում վիթխարի ակիմներ, հաղորդում է ՌԻԱ գործակալությունը:

Տարբեր հեղեղել է ճանադարհներ, ավերել ենքներ: Ենթադրվում է, որ զգալի վնաս է դասառված բրնձի ցանքերին: Երկրի հյուսիսում կազայան է Իսաբելա նահանգներում, արտակարգ իրադրություն է: Օդերևութաբաններն ասում են, որ ծովափի մոտ ակիմները կարող են բարձրանալ մինչև 14 մետր: Տուժած շրջաններին օգնելու համար նախատեսված է օդանավային օգնությունը:

Մոլաստվում է, որ երեքաբթի օրը «Սեզին» Ֆիլիպիններից կհեռանա Հարավային Կուսակցության արևմտյան մասում է: Վիտեամում արդեն դասարարական են դիմակայելու տարբերից:

Ամեն սարի անձրևների սեզոնի (հունիս-դեկտեմբեր) ընթացքում Ֆիլիպինյան կղզիների վրայով անցնում են երկու տասնյակ փոթորիկ և թայֆուն: Այսպես, անցյալ սարվա սեզաներից հետո հեղեղվել է «Կեսանա» արեադարձային փոթորիկը և «Պարմա» թայֆունը Մանիլայում 1100 զոհի դասառ դարձան և ջրածածկ արեցին մայրաքաղաքի սահմանից 80 տոկոսը: Այս սարվա հուլիսին Մանիլայում թայֆունից զոհվեց 100 մարդ: Տխուր ռեկորդ սահմանվեց 1991-ին, երբ Ֆիլիպինյան Լեյթ կղզում թայֆունից զոհվեց 6 հազար մարդ:

Բեն Լադենի տեղը «մոսավորադես» հայտնի է

ՆԱՏՕ-ի հետախուզական ծառայությունները դարձել են «Ալ Ղաիդայի» առաջնորդ Ռուսամ բեն Լադենի գտնվելու մոսավոր վայրը: Վերջին սվալմերի համաձայն, «թիվ 1 ահաբեկիչը» բնակվում է Պակիստանի հյուսիս-արևմտյան շրջանում գտնվող մասնավոր տներից մեկում: Այդ մասին CNN-ին դասվել է ՆԱՏՕ-ի մի լավատեղյակ աղբյուր:

Ենթադրվում է, որ բեն Լադենը մասնադես փոխել է իր բնակության վայրը, բայց նրա տեղափոխման տարածաշրջանը մնացել է նույնը՝ Չիտալի շրջանի և Կուռամի հովիտի միջև (Աֆղանստանի սահմանի մոտ): Կուռամը սահմանակից է աֆղանական Թորա-Բորա ֆարանձավներին, որտեղ բեն Լադենը երկար ժամանակ թաքնվում էր ամերիկյան զորքի 2001 թ. ներխուժումից հետո:

Թորա-Բորայից հեռացած բեն Լադենի մասին երկար ժամանակ ուրեմ տեղեկություն չկար: Հաղորդվում էր, որ նա իբր բնակվում է Պակիստանի դժվարամասշտելի լեռնային շրջաններից մեկի ֆարանձավում: Այժմ ՆԱՏՕ-ի հետախուզությունը հայտնի է «Ալ Ղաիդայի» առաջնորդի բնակության մոսավոր շրջանը, նրա կեցության դասամանները. բեն Լադենի մասնավոր տունը դասադանում են գոհայիններ և նույնիսկ Պակիստանի հասուկ ծառայությունների աշխատակիցներ:

Հետախուզությունը դարձել է նաև «Ալ Ղաիդայի» 2-րդ դեմքի՝ Այման ալ Ջուռախիի բնակության վայրը. այն հեռու չէ բեն Լադենի տնից:

Ինչ վերաբերում է «Թալիբան» շարժման առաջնորդ Մոհամմեդ Օմարին, վերջին ամիսներին նա բնակվում է երկու տներում, որոնք գտնվում են Պակիստանի Զվարթա և Կարաչի ֆաղափներում:

CNN-ը նշում է, որ ահաբեկիչ առաջնորդների բնակության վայրերը բավական դժվարամասշտելի են: Բացի դրանից, տեղաբնակները խիստ ռազմաուսուցիչ են և դասադանում են անջատակներին:

Ջորջ Բուշի «հակաահաբեկչական դասաբան» գլխավոր նպատակներից մեկը բեն Լադենի ձերբակալությունն էր կամ սղանությունը: Ներկայիս նախագահ Բարաք Օբաման բավարար է համարում նրան «օդակի մեջ սեղմելը», որոնցից զրկվի ազդեցությունից և ահաբեկիչներին ղեկավարելու հնարավորությունից:

Ինչ վերաբերում է «Թալիբան» շարժման առաջնորդ Մոհամմեդ Օմարին, վերջին ամիսներին նա բնակվում է երկու տներում, որոնք գտնվում են Պակիստանի Զվարթա և Կարաչի ֆաղափներում:

CNN-ը նշում է, որ ահաբեկիչ առաջնորդների բնակության վայրերը բավական դժվարամասշտելի են: Բացի դրանից, տեղաբնակները խիստ ռազմաուսուցիչ են և դասադանում են անջատակներին:

Ջորջ Բուշի «հակաահաբեկչական դասաբան» գլխավոր նպատակներից մեկը բեն Լադենի ձերբակալությունն էր կամ սղանությունը: Ներկայիս նախագահ Բարաք Օբաման բավարար է համարում նրան «օդակի մեջ սեղմելը», որոնցից զրկվի ազդեցությունից և ահաբեկիչներին ղեկավարելու հնարավորությունից:

ԽՕՍՐ ՉԱՐԵՏ ՄԵԼՐՈՆԵԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

Ինչդեռ սեղանի վրա ընթերցողը, սեղանի վրա 29-ին Թեմեյան մեակային միությունը արժանավոր 4 հեղինակների հանձնեց «Հայկաբեն Ուզունյան» 2008/2009 զրական մրցանակները: Մրցանակակիրների արժանի **Չարեհ Մելրոնյան** էր, Կալիֆոռնիայում բնակվող բանաստեղծը՝ «ժխորին մեջ առանձնութեան» վերնագրով գրի համար:

Իր կեանքի 90-րդ հանգրուանին մոտեցող Չարեհ Մելրոնյանի ստեղծագործությունը հարուստ է բազմաժանր, փիլիսոփայական: Այն անցել է ժամանակի բովով, թրծել է, ջրնեղել է:

Չ. Մելրոնյանը եղիզմի մեր լաւագոյն ներկայացուցիչներից է: Հալեթուն ծնունդ բանաստեղծի աշխարհագրական սահմանը համահայկական է: Նա կերտել է կեանքի իր բարձր էջերը Պեյրուսում, գրական ոգեւունջ երջանից զուգահեռ եղել է ուսուցիչ, սնորհ իր սիրելի Յովակիմեան-Մամուկեան ու Դարուկի Յակոբեան երկրորդական վարժարաններում: 50-60-ական թթ. խմբագրել է «Շիրակ» ամսագիրը, 40 եւ ւալի սարիներ Ունջ էջերը խորացրել է արդէն Միացեալ Նահանգներում: Չարեհ Մելրոնյանը իսկ ամիսներից ՅԲԸՄ Ամերիկայի միջին արեւմտեան երջանի վարչ սնորհներ է: Եւ դա 15 երկար ու ձիգ սարիներ:

Չ. Մելրոնյանը համահայկական բանաստեղծական գրական շարժման ծիրի մեջ է: Նրա եզրը, որն անցել է վերելիների, ինչդեռ ինքն է ասում՝ լեռների, սասանունի խութերի, նորից իր գտած բառով՝ վիհերի միջով, այսօր մեզ ներկայանում է փիլիսոփայական իր հանդերձով: Դա երեւանից Բոսփորի ափերին բացուած «անբանաստեղծական բանաստեղծութիւն» է, առարկայական խորհրդանշանաբանութիւնը, Պ. Սեւակից, Չ. Խրախունուց ձգտող համահայկական գրական երեւոյթ, որին փչ են ուսուցողութիւն դարձնում մեզանում:

Չ. Մելրոնյանը, ի հաւրկէ, ունեցել է իրադրոյներ, բայց կարողացել է շուտ ազատագրուել խորհրդային ամրոցներից, եւ եթէ խորհրդային իր համար ժամանակավրէպ միջոց է, ապա այդ էլ՝ հայոց եւ Հայաստանի սիրոյն: Կարեւոր նուաճումը լեզուն էր, որի նկատմամբ ունէր դաստիարակ: Վ. Թեմեյանի նման նրա սագնաղմերը սկսուած էին լեզուից եւ աւարտուած լեզուով: Եւ իրաւում ունէր ինքն «Լեզու հայկական» բանաստեղծութեան մեջ յայտարարելու՝

Ո՛չ մէկ բանէ ես կը վախճամ այն-խան՝

Որքան եզրէ, լեզու՛ հայկական:
Բեւեռների միախառնումը լեզուի «անկողանի», մշտաբաց գանձանուփի մեջ մեզ դարեւ արժանակալի սարել է երջանկութիւնից երջանկութիւն եւ առաջադիմից առաջադիմ:

Դուն վախ եւ անվախութիւն, Դուն անկաղտելի, բայց եւ փխրոււմ,

Դուն կորուստի վսանգ, բայց եւ փրկութիւն

Դուն, նշան յաւերժութեան Բայց եւ մահի ուրուական, Լեզու՛ հայկական:

Անցեալ սարի լոյս սեսաւ Չարեհ Մելրոնյանի բանաստեղծութիւնների «ժխորին մեջ առանձնութեան» ժողովածուն: Այն առանձնանում է մի քանի յայտնաբերումներով: Նախ, գրոյց է Աստուծոյ հետ: Զչերն են մեզանում նման համարձակութիւն ձեռք բերում՝ Թունանեան, Թեմեյան, Խրախունի: Երկրորդը բխում է առաջինից՝ կեանքի եւ մահուան խորհրդածութիւնը է: Իմացական խորհրդածութեան մահուան խորհուրդը անմահութեան շնորհ է: Նոյնիսկ նախաճառում է մահուան չորս սեանակ՝ դարձող սողերով ընդգծելով բնական մահը, երկրորդ, երբ իրենցից յետոյ իրեն յիշող որեւէ մէկը կեանքից կը հեռանա, իրենցից մի ծուռն կը դառնա, երրորդ, որ իրեն յիշող վերջին անձը մեռնի եւ չորրորդ, գրեթէ դուրեւանական ռոմով՝ ծանրագոյն մահուան սեսակը՝ եթէ

գրողն է ու իր գործերուն յիշատակն ալ չնայ ժողովրդի հաւաքական յիշողութեան մեջ:

Մեր տղաւորութեամբ, եթէ Չ. Մելրոնյան երեւոյթը, ինչդեռ մեզանից իւրաքանչիւրը, առաջին երեւ մահերի դիմաց առեւտրոյ անօգնական է, եւ որդէն մարդու տղար շարժաւ կարող է նրանից կորուսել, ապա նրա ստեղծագործական հարուստ եւ առաւելադէպ բանաստեղծական ժաւանգութիւնը բարունակելու է յարատեւել: Դա վերաբերում է նաեւ իր ծիրով բացուող սփիւռքահայ գրականութեանը, Հայաստանի արդէն լուր է, որ դաւաճումները եւ արեւմտահայ գրական հարուստ մշակոյթը:

Այս ժողովածուն «ժխորին մեջ առանձնութեան», գալիս է իրաւի հաստատելու փիլիսոփայական շնորհով յարատեւութեան խորհուրդը, եւ ինքն անձանձիւր գիտութիւն է, դաստիարակող անմահութեան միտող արեւմտահայ աշխարհի: Յիշում է իր դասագրքերը, յիշում է բաւական 13 գործերը, գրաբնագրական յուսադրական աշխատանքները եւ ինքնաւարտադէպ հաստատումներ, որ Չ. Մելրոնյանը հասել է «ափերը մինչեւ անկարելիին» եւ սագնաղմների ու անկումների սրամարտութեան, այսինքն՝ «վիհերու մեջ լեռներ է» կանգնեցրել:

Ֆրիմոնթում արդող բանաստեղծի համար «ժխոր» բացասական խորհուրդ չէ: Ժխորը համահայկական բազմաձայնութիւնն է բանաստեղծութեան մեջ, իրենց առանձնութիւնն է այդ շրջանի ծայրին, իր ոճը, իր անհանգստութիւնը, իր սագնաղմը: Սա էապէս սարբերում է գահրատեան այն մեջից, որտեղ ուրիշներով շնորհած հսկայ ծովը իրենց չէ, այլ ընդհակառակը: Ինքն երանգն է հայ բանաստեղծութեան մեջ, գունային հարստութեան սահմաններում: Եւ վերջում կուզենայի իր հետ չհամաձայնել թերեւ մի կէտի վրայ: Ի հաւրկէ, Աստուծոյ հետ գրոյցում արդար է իր ցանկութիւնը՝ սանել Դուրեանի գայրոյթը, Վարուճանի ստեղծագործական հարստութիւնը՝ մահուան մեջ բեկուած, այն գիտակցութիւնը, որ ինքն կրում է արեւմտահայ մշակոյթի ճանաչողութիւնը: Մեր անհամաձայնութիւնը իր մէկ այլ տղի մեջ է.

Ես կը նայիմքսեմ հայութեան ծառին՝

դեղնած սերելը ըլլալ վերջին:

Եթէ լսելի է ժխորի մեջ Մելրոնյանի առանձնութեան ձայնը, որտեմն նա երբէ վերջին մոհիկանը չէ, թէկուզ արեւմտահայ բանաստեղծութեան մեջ:

Ինչ լաւ է ասում ինքն՝ առանց հակադրելու «ժխորին» իր «առանձնութիւնը».

Կեանքը, ի՛նքն այն բուն ժխորն է ընդհանուր, առանց ուրու՛

Մարդիկ գիրենք իրարու միացնող կենսական Լռութիւնները՝ լսել տիտի չկարեւային...

Չ. Մելրոնյանը մեր կեանքի սխալները ընդունելու արձանագրում է եւ նշում ժխորի մեջ: Օրինակ դրանցից մէկը, գրեթէ ոչ բանաստեղծական, այլ ազգային խորով՝ «փոխանակ Հայաստանը հասնելու օգնութեան գաղթական սփիւռքահայութեան, Սփիւռքի հայերն են, որ կը ձգտին օգնութեան հասնիլ անկախ Հայաստանին»:

Տարածական հեռաւորութեան վրայ Հայաստանին իր դաստիարակը կրնի վրայ բացած Չ. Մելրոնյանին կարող են որդէն յայտարարած ջերն խօսքեր:

Սիրելի՛ բանաստեղծ, Հայաստանը հասցրել է Ձեր բառով՝ «իրեւակի մը անհամբեր հայեացքը նետել» Ձեր գրական «դաստիարակներ», վկայ՝ այսօրուայ հանդիսութիւնը, այսօրուայ մեծարումը: Եւ Դուն էլ կարող է՛ս այլեւս այդ ջերմութեամբ՝ ըսել բաներ, որոնք կըստիմ միայն Շահնուրին ու Շուսեանին ականջին»:

ՍՈՒՐԵՆ ԳՐԵՒԵԼԵՆԸ
29 Մեյի, 2010

Ճաղոնացի լուսանկարիչ Թակուզի Շիմուրան օտարերկրյա այն սակավ արվեստագետներից է, որ հայաստանյան կյանքին ներգրավվեց համեմատաբար ակտիվորեն: Լուսանկարչի համար հայկական իրականությունը չդարձավ արվեստի էթիզոլոգիկ դրվագ: Նրա լուսանկարչական ծրագրերից երկուսը կյանք առան հայաստանյան միջավայրից. Ֆեդլետսոյ գյուղն ու մարդիկ, նրանց առօրյան, սովորույթներն ու բարբերը արձանագրող լուսանկարչական շարժումը իրականացավ՝ որդես էթնիկ փոխամասնության՝ ազգային, կրոնական նկարագրի ամբողջական դաստիարակման օրինակ՝ օտար դաստիարակների հետ հարաբերության կոնստրուկցիան: Ցուցադրությունը 2008-ին կայացավ Մարտիկում՝ արժանանալով սեղի հայ համայնքի մասնավոր հետաքրքրությանը:

Աստիճանով միջավայրը՝ ֆաղափային կյանքին բերած փոփոխություններով: Շիմուրայի լուսանկարչական սարքը ֆաղափը «խուզարկում է» բարձունքն ի վեր, նրա նախասիրությունները սարածվում են լանդշաֆտների վրայով: Լուսանկարչից մեկուն նույն հարթության վրա ընթանալով երբ սարբեր շերտեր երեք երեք իրականություն են արահայտում. «Գրախոսային մի անկյուն (իդիլիկ), ֆասալիսական դեյթաժ, որից այն կողմ ձգվող մարդկային «դեյթաժը» սովետական գեոսոյի ներկայությունն է փաստում: «Փորձել եմ մոտենալ կովկասյան դրամատիկ դեյթաժին՝ աշխատելով ծավալային ռեյիտեֆներին»:

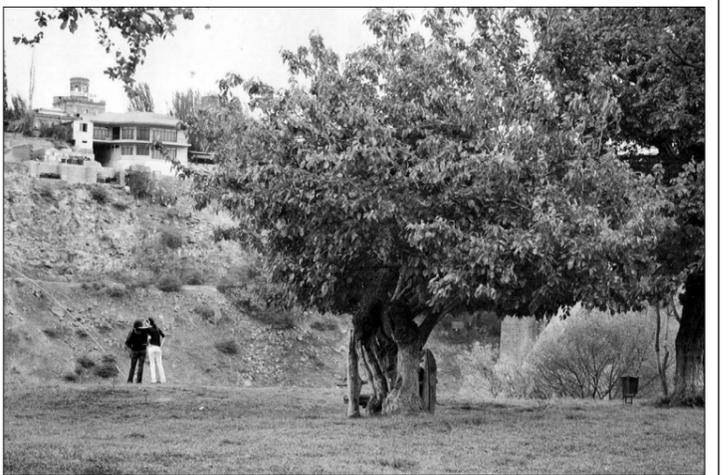
Այն սները, որ այսօր կառուցում են հայ մուսուլմանները, սարբեր մեկնաբանությունների են արժանացել

թյուն սոցիալական կողմի հաստատում է»: Մարդը ներկա է իր թողած հետքով-կառույցներ, ամենուրեք կառույցներ... Բարձունքին թառած տունը մեկնաբանվեց որդես բնության դեմ մարդու ագրեսիա. ուրբանիզացիան ոչ միայն բնության, այլև մարդկային հոգեբանության վրա է խոր հետքեր դրած: Թակուզին ցավով խոստովանում է, որ ճաղոնիայում ֆաղափների շուրջը այդպիսի (անաղաթ) բարձունքներ այլեւս չեն մնացել. դրանք ծածկված են մարդկային ներկայություններով:

«Էկումեն» (Ecoumene) լուսանկարների շարքը Թակուզի Շիմուրան օրեր առաջ նվիրեց Երեւան ֆաղափ դաստիարակ բանագրանին. այժմ դրանք ներկայացված են թանգարանի ցուցասրահում: Այս առիթով տղադրվել է նաեւ կասալոգ,

Թակուզի Շիմուրայի երեւանյան ժամանակագրությունը

Ավելի ուշ լուսանկարչի հայացքը սեղանի վրա երեւանյան իրականություն, արձանագրելով ֆաղափ կառուցադասման՝ հնի ու նորի հարաբերության ընթացքները: Լուսանկարչից ֆաղափ ճարտարապետության՝ ոչ հնի, ոչ նորի ձեւերում գեղարվեստականություն կամ ազգային առանձնահատկություն չի որոնում, ավելի շուտ նա արձանագրում է ֆաղափափոխության երեւանյան ժամանակագրությունը. իր խնդիրը ուրբանիզացման ժամանակակից միտումների երեւանյան առանձնահատկություններն արահայտելն է: Տեսանկյուն, որ փոքր-ինչ անձանաչելի է դարձնում մեր ֆաղափը. գուցե մեմ սովոր ենք ֆաղափ գլխավոր այցեքարտեր համարվող շեսարժան վայրերի լուսանկարչությունը:

Թակուզիի այս շարքը ուղղորդում է լուսանկարը կարողալ լավից եւ վաշից, դրականից ու բացասականից անդին: Որդես ուսումնասիրության նյութ ընթացած Երեւանի ձեւափոխության թեման նրա համար կարեւոր է ինչդեռ հնի (լված) էլեմենտներով, այնդեպ էլ նորի միջամտություններով: Որդես լված էլեմենտ, Թակուզին հիմնականում համարում է ծառերի գոյությունն իր լուսանկարներում: «Աշխատում եմ այդ գրոյցը բնութայնը մարդու միջամտության հետ կապել: Այս հարաբերությունն է հիմնականում, որ ինձ ներշնչում է», Թունանյան փորձից (թիվ 40) «Ակումբում» իր լուսանկարչական շարքերի ֆնմարկման ժամանակ ասաց նա՝ արահայտելով նաեւ իր համաձայնությունը Լյուսիեն Չերվենի այն կարծիքին, թէ «փուլումն ու կառուցումը նույն արժեքն ունեն»:

2008-ին նա «Էկումեն» երեւանյան շարքի համար Փարիզում արժանացավ գեղարվեստական լուսանկարչության Լյուսիեն եւ Ռուդոլֆ Չերվենիի գլխավոր մրցանակին: Ճաղոնով օսակացի Թակուզի Շիմուրան Փարիզում հաստատվեց 2001 թվականից: Սովորել է դեկորատիվ արվեստների ազգային դպրոցում: Այժմ նա աշխատում է ֆրանսիական ճարտարապետական մի կազմակերպությունում՝ որդես դրոֆեսիոնալ լուսանկարիչ: Ծարտարապետական այն ոճը, որ այսօր զարգանում է Երեւանում, այնքան էլ հետաքրքիր նրան, որ որոշ ժամանակ արդել է ֆաղափ թաղամասերից մեկուն ու մանրամասն ուսումնասիրել ոչ միայն գույն կառուցադասման ձեւերը, այլեւ դրանցով

փարիզյան ցուցադրության ժամանակ: Դրանց մի մասի՝ միաձեւ, միանման՝ շարված Մոնումենտի բարձունքին ճարտարապետական համատեղ լուծումները անկեղծան շիմարարական զանգված են հիշեցնում: Իսկ Հրազդանի կիրճի բարձունքին բազմած սները զարմանք են հարուցել. հարմատները, սովորաբար, իրենց առանձնահատկությունը կառուցում են դիմահայաց շարունակվող տարածությամբ եւ ոչ երբեք սահմանափակ եզրագծով՝ ձորի լորնակին:

Շիմուրայի լուսանկարչական իրականության մեջ իմաստայինի հիմնական կրողը ծառն է՝ գեղարվեստական կերպարներում: Որդես գործող իրականության մաս, ծառերը, սակայն, դասկերտում երեւում են իրեն միջավայրից օտարացող կերպարներ: Եվ խնդիրը միայն նրանց առանձին լինելը չէ: «Հավերժության միակ խորհրդանիշն իմ լուսանկարներում ծառի ներկայությունն է», ասում է Շիմուրան:

Մարդկային գործունը լուսանկարներում հասցված է նվազագույնի, որն, անուշուշ, ունի բացասություն՝ «Յուրաքանչյուր մարդու ներկայու-

լուսանկարներն ուղեկցող տեսուած գեղանկարիչ, ցուցահանդեսի համարող Արա Հայթայանը այստեւ է բնութագրում լուսանկարչական այս շարքի յուրահատկությունը. «Երբ Թակուզի Շիմուրայի ֆոտոյագիկը հանդիպում է Երեւանի մերօրյա փոխակերպմանը, արվեստագետը ֆաղափ անցյալի վկան չի հանդիսանում: Նա դարձադեպ զննում է մարդու կողմից այս կնձռոտ ֆաղափ լուսանկարչի յուրացման դրաման: Խուսափելով մարդկային ներկայությունից եւ ընկերային կյանքի առատելը շուտափութիւց՝ նա իր նոյնատեսակարար կերպարներում սեւեռում է Երեւանի երկրաբանական կրկնված ափսոսելի՛ ֆաղափ դիտարկելով բնութային հետ փոխկառուցվածության մեջ:

...Հարթային լուսանկարչական սկզբունքին աղափնած այս դասկերտում արվեստագետը նախեւառաջ մոտ է գործում դեմոյ Երեւանի ժամանակագրական իր առատելը: Նրանում «փաստ» անվերադառնալի արձանագրումը գերիշխում է մարդկային դրամայի վրա»:

ՄԵԼՐԵՅԱ ԲԱՐՍԷԼԵՆ

«Միկայի» լիգայի խաղացողները հաղթանակով սկսեցին Եվրոպայի առաջնությունը

Հայաստանը մերկայացնող «Միկայի» կանանց եւ տղամարդկանց թիմերը հաջող մեկնարկեցին Բուլղարիայի Պլովդիվ քաղաքում սկսված խաղացողների մրցումներում: Տղամարդկանց թիմը 5,5-0,5 հաշվով դարձավ մասնակցության Լուգանսկի «Լուգոսկե Չեսին», իսկ կանայք «Յեթալիան» (4-0):

Էլինա Դանիելյանը հաղթեց Ֆրոնտի վարդես Իրինա Բոսվիկին, Հարիկա Դրոնավալին դարձավ մասնակցության Իրինա Լեմին, Լիլիթ Սևրջյանն ու Լիլիթ Գալոյանն առավելության հասան համադասարանական Տասյանա Յակովլևայի եւ Մարինա Լիանի նկատմամբ:

Սանկս Պետրոսյանի խաղացողները սկսեցին հեռու, որը 3-1 հաշվով դարձավ մասնակցության Եվրոպայի «Ֆիլեթին»:

Տղամարդկանց մրցաշարում 49 թիմերից 3-ին հաջողվեց մրցակիցների նկատմամբ 100 տոկոսանոց արդյունքի հասնել: Դրանք են ըստ միակերպ «Բիհաչը» եւ «Գլախիմաչը», ինչպես նաեւ բելառուսական «Վեսնիանկան»: Արթուրյանական ՍՈՎԱԸ-ը, որը բավական ուժեղ կազմ է հավաքել, 5,5-0,5 հաշվով հաղթեց մակեդոնական թիմին: Միակ կես միավորը Մարզան Միսկովին զիջեց Շաիրյար Մանույլան:

Սանկս Պետրոսյանի խաղացողները սկսեցին հեռու, որի կազմում է Սերգեյ Մովսիսյանը, 5,5-0,5 հաշվով դարձավ մասնակցության Եվրոպայի «Ֆիլեթին»:

Բրիգսը դիմացավ ռիսկոյում ու սեղափոխվեց հիվանդանոց

39-ամյա Վիսալի Կիլիկոն Համբուրգում կայացած մենամարտում հաջողությամբ դառնալուց WBC-ի վարկածով գերմանացի Վիսալի Կիլիկոնի աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը մեծ առավելությամբ հաղթելով ամերիկացի Շեյնոն Բրիգսին (120-105, 120-107, 120-107): Մենամարտի հենց սկզբից Կիլիկոն սիրեց նախաձեռնությանը եւ ռաունդից ռաունդ մեծացնում էր ձեռքերը մրցակցի վրա: 7-րդ ռաունդի ավարտին միայն զոհվեց փրկեց 38-ամյա Բրիգսին նոկաուտից:

Շեյնոն Բրիգսի տրոնոսը Գրեյ Կոնոնը նստեց, որ ինքը միայնակ 9-րդ ռաունդին չէր թույլատրել մասնակցել բռնցքամարտիկին, սակայն չի մեղադրում մարտավարներին մենամարտը շարունակելու համար: «Շեյնոնը լքեցին երեք րոպեանոց հանգիստից հետո, 100 տոկոսով դառնալու էր ֆիզիկապես եւ հոգեպես: Նրան համարում են իմ ընթացիկ անդամ, ուստի ինձ համար դժվար էր հետեւել մենամարտին: Շեյնոնը չէր գնակնում, որ ինչպես մենամարտը դադարեցվի: Նույնիսկ 11-րդ ռաունդից հետո Բրիգսը կարծում էր, որ դեռ հնարավորություն ունի հաղթելու: Ես չեմ մեղադրում ռիսկոյում մրցակցին, նա իր գործը լավ էր կատարում: Սակայն ամեն դեպքում կնախընտրեի, որ հանդիպումը դադարեցվեր»:

Կիլիկոն բավական հուժկու հարվածներ էր հասցնում մրցակցին, բայց ի տարբերակ Բրիգսի, նա կարողացավ ուժի վրա մնալ եւ մինչեւ վերջ ղայքարել: Մենամարտի ելքը փաստորեն վճռված էր: Մնում էր միայն սպասել, թե արդյո՞ք Կիլիկոնին կհաջողվի նոկաուտով ավարտել մրցաշարը: Սակայն ամերիկացին դիմացվում էր եւ դիմացավ 12 ռաունդ:

Նեմեմ, որ Վիսալի Կիլիկոն 3-րդ է վերջին անգամ աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը դառնալուց ինձնական ընթացքով մրցակցի հետ մենամարտում: Հաջորդ անգամ նա արդեն ղեկ է մենամարտի դարձալուց հեռավորումը: Կիլիկոնի հետ մենամարտում իրավունքը դեկտեմբերի 17-ին ԱՄՆ-ում կայանալի մրցա-

«Իմդուլսը» դառնալուց առաջնության ինսիդը

Ֆուտբոլի Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 24-րդ տուրում բավական հետաքրքիր իրադարձություններ ծավալվեցին: Տուրի կենտրոնական խաղում առաջնության առաջատար «Բանանց» «Ուլիսի» հետ մրցավեճում անհաջողության մասնակցեց: «Բանանցը» շատ անհաջող հանդես եկավ՝ չկարողանալով լուրջ խնդիրներ առաջադրել մրցակցին: Իսկ ահա «Ուլիսը» 2-րդ խաղակեսում ընդամենը 4 ռոմեում 2 անգամ հասավ հաջողության եւ 2-0 հաշվով արժանի հաղթանակ տոնեց: Այս ընկան Արսյուն Արամյանն ու Գեորգի Կաստակյանը, որոնք գլխի հարվածներով խոցեցին Սեփան Դազարյանի դաշտում գտնվող դարպասը:

2-րդ խաղակեսի սկիզբը հաջող էր փյունիկցիների համար: Նրանք սկսեցին մի փոքր ավելի արագ գործել եւ շուտով հաշիվ մեջ առաջ անցան: Նախ անկյունայինի խաղարկումից հետո Վահագն Մինասյանը գլխի հարվածով առաջ մղեց «Փյունիկին», ապա տուգանային հարվածով 3-րդ անգամ Մայիս Ազիզյանի դարպասը գրավեց Զովհաննես Գոհարյանը:

Թվում էր, թե «Փյունիկը» հերթական հաղթանակը կտան: Բայց «Իմդուլսը» համառոտ շարունակեց ղայքարել ու վարձատրեց դրա համար: 70-րդ րոմեին Ալեքս Զովակիմյանը մենմենակ հայտնվելով Արթուր Լեւոնյանի դիմաց, նրա գլխավերելով գնդակն ուղարկեց դարպասը, իսկ խաղավարից 3 ռոմե առաջ խառը իրադրությունում Գեորգ Նազյանը «Իմդուլսին» փրկեց դարձալուց 3-3:

Նույնիսկ հաշիվով մարտական ոչ-ոքի գրանցվեց նաեւ Կառլանում, որտեղ «Գանձասարը» իյուրընկալել էր «Շիրակին»: Դաշտի տերերից 2 զու խփեց Արթուր Քոչարյանը, մեկ անգամ էլ 11 մ հարվածով «Շիրակին» դարձալուց գրավեց Արա Խաչատրյանը: Գյումրեցիներից 2 զու խփեց Արա Սևրջյանը, իսկ թիմին դարձալուց փրկեց Անդրանիկ Բարիկյանը:

«Միկայի» «Հրազդանում» 4-1 հաշվով հաղթեց «Վիլիկային»: 2 զու խփեց Ալեքս, մեկական անգամ աջի ընկան Նարեկ Բեգարյանն ու Էդմենդ, որն իրացրեց 11 մ հարվածը: Վերջինս կարող էր ես մեկ զու խփել, սակայն վրիթեց 2-րդ 11 մ հարվածն իրացնելով: «Վիլիկայից» միակ գոլի հեղինակը Զովհաննես Մնացականյանն էր:

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բանանց	24	17	4	3	50-22	55
2. Փյունիկ	24	16	5	3	67-22	53
3. Ուլիս	24	15	3	6	37-19	48
4. Միկա	24	12	4	8	38-25	40
5. Իմդուլս	24	7	7	10	23-40	28
6. Գանձասար	24	7	3	14	23-36	24
7. Վիլիկա	24	4	3	17	19-53	15
8. Շիրակ	24	2	3	19	18-58	9

Գեորգ Դազարյան	«Փյունիկ»	15
Մարկո Պոպով	«Փյունիկ»	14
Էդուարդո դոս Սանթոս	«Բանանց»	11
Էդմեն	«Միկա»	9
Սամվել Մելիքյան	«Բանանց»	8
Զովհաննես Գոհարյան	«Փյունիկ»	7
Արթուր Քոչարյան	«Գանձասար»	7

եր իրը: Բարեբախտաբար, գլխուղեղի վնասվածքի վերաբերյալ կասկածներ չհաստատվեցին: Բժիշկների հավաստմամբ Բրիգսի կյանքին վնաս չի սպառնում:

Վիսալի Կիլիկոն մենամարտից հետո զարմացած էր, որ Բրիգսին հաջողվեց 12 ռաունդ ուժի վրա մնալ: «Ես ամբողջովին վերահսկում էի իրավիճակը, տեսնում էի մրցակցի արժանիքը եւ նրան ոչ մի հնարավորություն չէի թողնում: Երբ է, շատ էի գանկանում նրան նոկաուտի ենթարկել, սակայն չստացվեց: Տեղեկացել եմ, որ Բրիգսը զսնվում է հիվանդանոցում: Հուսով եմ, որ վնասվածքները նրա կյանքին վնաս չեն սպառնում: Ցանկանում եմ, որ նա շուտ արդյունքներ հանձնի: Կիլիկոնի մեները Բեռնո Բյոնեսն էր, սակայն նա չէր հաղթում: Նա անվանի մարտիկ է, կարողանում է բարձրակարգ շուտեղ կազմակերպել: Նրան ամենայն բարիք եմ ցանկանում»:

մարտում կվիճարկեն կուբացի Օդլանդեր Սոլիսն ու ամերիկացի Ռեյ Օսինը:

Վիսալի Կիլիկոն հայտարարել է, որ մերկայումս բացի երբեք, ոչ ոք չի կարող հաղթել իրեն: Վիսալին ցանկանում է մենամարտել Դեյվի Դեյվի հետ եւ նրանից խելի WBA-ի վարկածով աշխարհի չեմպիոնի տիտղոսը:

«Ցանկանում եմ հանդիպել Դեյվի հետ եւ նվաճել WBA-ի չեմպիոնական գոտին, որը միակն է, որ չի դառնալուց մեր ընթացիկը: Ես դեռ բավական ուժ ու եռանդ ունեմ, այնպես որ մի ֆանի ածի անց դարձալուց կլինեմ վերադառնալու ռիսկոյում», նստեց Կիլիկոն:

Կիլիկոնի մեները Բեռնո Բյոնեսն էր, սակայն նա չէր հաղթում: Նա անվանի մարտիկ է, կարողանում է բարձրակարգ շուտեղ կազմակերպել: Նրան ամենայն բարիք եմ ցանկանում»:

Կրամնիկը նվաճեց «Մեծ սաղավարը»

Բիլբաոյում անցկացված խաղացողների «Մեծ սաղավար» մրցաշարի եզրափակիչ փուլում ավարտվեց ռուսաստանցի գրոսմայստեր Վլադիմիր Կրամնիկի հաղթանակով: Ավարտական տուրում Կրամնիկը ոչ-ոքի խաղաց Կրոմի հետ եւ վասակեց 10 միավոր: 2-րդ սեղը 8 միավորով զբաղեցրեց աշխարհի չեմպիոն Անանդը, որը հաշտություն կնքեց Կառլսենի հետ: Վերջինս 6 միավորով 3-րդ սեղը գրավեց: Իսկ աղյուսակը եզրափակեց 4 միավոր վասակած Շիրովը:

Գրեյնեմը, որ հաղթանակի համար սրվում էր 3 միավոր, ոչ-ոքի զննախաղում էր 1 միավորով: Հետաքրքիր էր, որ եթե հաշտություն կատարվեր խաղացողների ընդմիջման կարգով, ապա մասնակիցների դասավորությունն աղյուսակում չէր փոխվի:

Պասանեկան հավաքականը մեկնեց Լիսվա

Երեկ ֆուտբոլի Հայաստանի մինչեւ 19 տարեկանների հավաքականը մեկնեց Լիսվա, որտեղ կմասնակցի Եվրոպայի դասական առաջնության ընթացիկ մրցաշարի 1-ին փուլին: Այսօր Սեադա Արզումանյանի սաները կմրցեն Իսրայելի հավաքականի հետ: Հոկտեմբերի 21-ին մեր ֆուտբոլիստների մրցակիցը կլինի Իսրայելի հավաքականը, իսկ 3 օր անց հայ դասականները ավարտական խաղում ուժերը կչափեն իսրայելցիների հետ:

«Տամահայկական բանկի ստեղծմանը մոտ ենք»

Բանկիրների և ֆինանսիստների առաջին համահայկական համաժողովում հայտնից ԿԲ նախագահ Արթուր Զավադյանը

Բանկիրների և ֆինանսիստների առաջին համահայկական համաժողովը երեկ տեղի ունեցավ Երևանում՝ Ռուսաստանից, ԱՄՆ-ից, Ուկրաինայից, Ֆրանսիայից, Լիբանանից, Արաբական Միացյալ Եմիրություններից, Մեծ Բրիտանիայից, Իսրայելից և Թուրքիայից ժամանած այս ոլորտը ներկայացնող մեծ հայերենակիցների մասնակցությամբ: Համաժողովի մասնակիցներին ուղերձ էր հղել երկրի նախագահ **Սերժ Սարգսյանը**, որն ընթերցեց սպիտակ մախարա **Հրանուհի Հակոբյանը**: Ուղերձում Սերժ Սարգսյանը մասնավորապես հանդուժում էր հայտնել, որ համաժողովի մասնակիցները համատեղ ջանքերով կստեղծեն Հայաստանի և Արևմտյան համագործակցությունը՝ մասնագիտական հիմքի վրա ստեղծելով բանկիրների և ֆինանսիստների հայկական միությունը:

Հայաստանի Կենտրոնական բանկի նախագահ **Արթուր Զավադյանը** իր ելույթում անդրադարձավ մեր երկրի ֆինանսա-բանկային համակարգի կարգավիճակի և զարգացման հեռանկարներին: Նա առանձնացրեց մի քանի կարևոր միջոցառումների իրականացումն այս ոլորտում: Դրանք են ազգային հիդրոէ-

ARMENPRESS

կային ընկերության ստեղծումը, կենսաթոշակային բարեփոխումները, ավստրալիացիների միջոցների դարձումը առաջնությունը, առողջապահության առաջնությունը, առողջապահության առաջնությունը, համահայկական բանկի ստեղծումը: «Մենք այս պահին Համահայկական բանկի ստեղծման ակունքներն ունենք, և համադասարանական ուսումնասիրություններն արվել են: Օրերս կենտրոնական այդ կառույցի ղեկավարը, և կառավարության կողմից կհաստատվի այդ կառույցի համադասարանական ցանցը: Բիզնես ծագողը ձեռավորելուց

հետ կառույցի նորանաճակը ղեկավարները կներկայացնեն հետագա ծագումը ու անելիքները», նշեց ԿԲ նախագահը:

Հայաստանի բանկերի միության նախագահ **Արարատ Դուրյանյան** այն կարծիքն է հայտնեց, որ համաժողովի ընթացքում փորձ կարվի ստեղծելու համահայկական մի կառույց, որի մեջ կներգրավվեն Հայաստանում և արտերկրում գործող հայ բանկիրներն ու ֆինանսիստները: Ըստ Արարատ Դուրյանյանի՝ դա կօգնի փոխադրվելու և Հայաստանի, և արտերկրի փորձը:

Ա. Մ.

«Հայերը երախտադար են». Մուսա լեռ

Ֆրանսիայի հայ համայնքը դասվել է Մուսա լեռան ֆրանսիացի փրկիչներին: Հոկտեմբերի 15-ին Թուրքիայի նախագահությունում Ֆրանսիայում Հայաստանի դեսպան **Վիգոր Գրեյանը** Ֆրանսիայի դեսպանության և Ֆրանսիացի վեներանների դեսպան ֆուրսուր **Կլոդեթ Զավադյանի** ներկայությամբ բացել է դասված հուշատախտակ՝ նվիրված ֆրանսիացի զինվորներին, որոնք թուրքական ոչնչացումից փրկեցին Մուսա լեռան 4100 հայ փախսականներին: Պատվով հուշատախտակի վրա, ինչպես սեղեկագրում է ժամ

Եսփյանը Փարիզից, նշված է. «Հայերը երախտադար են»:

«Նրանք մեր նավաստների հոյակապությունն են, նրանք ֆրանսիական բանկի դասված ունեն, նրանք Ֆրանսիայի՝ որդես ամբողջության հոյակապությունն են», հուշատախտակի բացման արարողությանը հայտարարել է Կլոդեթ Զավադյանը:

Իր ելույթում նա անդրադարձել է Հայաստանի և Ֆրանսիայի դարավոր կապերին: «Մրանք եղբայրության և սրի կապերն են: Բավականին երկար ժամանակ դասվածության ֆանդերը՝ ցավի և սառադանի ֆանդերի հետ

Ֆրանսիային մղել են մինչև հայերի հաջող սերունդներ: Նրանք բնակվել են այստեղ: Այստեղ աշխատել են, հաճախ բավականին ծանր», նշել է Ֆրանսիայի դեսպանության և Ֆրանսիացի վեներանների դեսպան ֆուրսուրը: Նրա խոսքով, հայերը Ֆրանսիայում մեծացել են իրենց երեխաներին, ինչպես վերահայկական հասարակությանը: «Նրանք ֆրանսիական հասարակությանն են նվիրել իրենց լավագույնը: Նրանք արյուն են թափել այն հայրենի համար, որ հիմա նաև իրենց է դասվածում»:

Ա. Ն.

The John Smith Memorial Trust

Ministry of JUSTICE

BRITISH COUNCIL

Ձոն Սմիթի անվան ծրագիր 2011
խթանում ժողովրդավարությանն ու արդյունավետ կառավարմանը

Ձոն Սմիթի հիշատակի հոգաբարձուների խորհուրդը հայտարարում է Ձոն Սմիթի անվան 2011 թ. ծրագրի բաց մրցույթը:

Ձոն Սմիթի անվան կրթաբուհային ծրագիր է, որն իրականացվում է յուրաքանչյուր տարի ամռանը Միացյալ Թագավորությունում: Ծրագրի նպատակն է խորացնել արդյունավետ կառավարման մասնագետներին և ձեռավորված ժողովրդավարության դասընթացներում գործող կազմակերպություններում աշխատանքային փորձի յուրացման ճանապարհով: Կազմակերպիչները հոգում են ծրագրի բոլոր ծախսերը, բացառությամբ IELTS ֆինանսիստների վճարի:

Ո՛վ կարող է դիմել:
 Ծրագրին կարող են դիմել 25-40 տարեկան անհասները, ովքեր աշխատում են ֆալսիֆիկացիայի, սեղանական կառավարման, բիզնեսի, ՀԼՄ-ների, արվեստի կամ ֆալսիֆիկացիայի հասարակության բնագավառներում և ունեն որոակի նվաճումներ արդյունավետ կառավարման և հասարակական ծառայության ոլորտներում: Անգլերենի իմացությունը (գրավոր և բանավոր) կարևոր նախադրյալն է: Թեկնածուներից յուրաքանչյուրը է IELTS ֆինանսիստների 6.0 միավոր:

Ինչպե՞ս դիմել:
 Դիմումի ձեռք կարող եք վերցնել Բրիտանական խորհրդի հայաստանյան գրասենյակի կամ Ձոն Սմիթի հիշատակի հոգաբարձուների խորհրդի կայքից: Լրացված դիմումը հարակից փաստաթղթերով (թարմացված CV և անձնագրային չափսի թվային լուսանկար) հարկավոր է ուղարկել applications@johnsmithtrust.org էլեկտրոնային հասցեին:

Դիմումի վերջնաժամկետն է **2010 թվականի դեկտեմբերի 31-ը**:
 Վերջնական արդյունքները հայտնի կլինեն 2011 թվականի փետրվարի վերջին:
 Լրացուցիչ տեղեկությունների համար այցելե՛ք www.britishcouncil.am կամ www.johnsmithmemorialtrust.org կայքերը:

Միջոցառում Տիրամոր դասկերի առջև

Եվիրված Վ. Սուրենյանցի 150-ամյակին

Եկեղեցու սրահում որեւէ «աշխարհիկ» միջոցառման անցկացումը բացառիկ երևույթ է, սակայն անցած ուրբաթ օրը Գյումրու Սբ Յոզեֆի մայր եկեղեցում տեղի ունեցած հանդիսությունը թեման Աստվածամոր դասկերն էր: Ավելի սույզ՝ Վարդգես Սուրենյանցի վրձնած նրա հայտնի սրբադասկերը, որի բնօրինակը հենց Սբ Յոզեֆում գտնվող նկարն է: Ինչպես իր խոսքում նշեց Երևանի թեմական առաջնորդ Սիմյոն Եպիսկոպոս Առաքելյանը, Աստվածամոր այս անկրկնելի դասկերն արդեն 120 տարի զարդարում է եկեղեցին, և ալեհասարակագիտության, լեզվաբանության, գյուղատնտեսության և արվեստագիտության ոլորտներում արվեստագետները արդեն այնքան են աղոթել նրա առ-

ջև, որ նաև հրաձգված գործընթացն է ձեռք բերել:

Թեմի սոցիալ-կրթական կենտրոնի կազմակերպած միջոցառումը, որը սկսվեց հոգեբան Երզնի կասարունով, Եվիրված Վ. Սուրենյանցի ծննդյան 150-ամյակին: Բազմաթիվ ակադեմիկոս արվեստագետներ, ճարտարապետներ, թարգմանիչներ և արվեստաբաններ սեղանագործական ժառանգությունը սարքեր կողմնորոշված սարքեր արվեստաբան **Սարգիս Կարամյանը**: Սոցիալ-կրթական կենտրոնի դահլիճում շարունակված միջոցառման ընթացքում նաև ներկայացվեցին արվեստագետի գործերի լուսադասները:

ՅԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Ազգի» խմբագրակազմը խորապես ցավակցում է իր աշխատակցուհի Հասմիկ Ավետիսյանին սիրելի մոր՝

Արմիկ Ավետիսյանի

անժամանակ մահվան կաղաչանով:

Հոգեհանգիստը՝ այսօր՝ ժամը 18-ից, հուղարկավորությունը՝ վաղը՝ հոկտեմբերի 20-ին, ժամը 14-ին, Էջմիածին, Ռուզան Եսայան 5 հասցեից:

Հ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է արտաքին մրցույթ՝ Վիճակագրության վարչության սենսական վիճակագրության զարգացման բաժնի «**Ֆինանսական վերլուծաբան**» թափուր աշխատանքի համայնքում համար:

Աշխատանքի նպատակն է. ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից առեսրային կազմակերպությունների վարկանշման իրականացում, մեթոդաբանության զարգացում՝ ըստ գործունեության ոլորտների և ձեռնարկությունների գնահատման ընթացակարգերի վերահսկում:

Աշխատանքի հիմնական դասակարգումներն են.
 Ձեռնարկությունների ֆինանսական վերլուծություն, ցուցանիշների կանխատեսում և գնահատում:

Ձեռնարկությունների ֆինանսական ցուցանիշների կանխատեսման մեթոդաբանության մշակում և դրա հետագա կատարելագործման առաջնություն:

Վարկանշման մեթոդաբանության միջազգային փորձի զարգացումների ուսումնասիրում և վարկանշման մեթոդաբանության կատարելագործման աշխատանքների իրականացում:

Տնտեսության սարքեր ճյուղերում գործող ձեռնարկությունների ֆինանսական վիճակի ուսումնասիրում և ճյուղային վերլուծությունների կազմում:

Պահանջվող կրթությունը և գիտելիքների քաղանակը.
 Բարձրագույն սենսագիտական կրթություն լիցենզիայով 2 սարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ Կենտրոնական բանկում կամ 4 սարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ ոչ Կենտրոնական բանկում: Բարձրագույն ոչ մասնագիտական կրթության դասարանային՝ 4 սարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ Կենտրոնական բանկում կամ 6 սարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ ոչ Կենտրոնական բանկում:

Գիտելիքներ հետևյալ ոլորտներում՝ կորորաբանական (խորացված), հաշվապահական հաշվառում (խորացված), ռիսկերի կառավարում (խորացված), ներդրումներ (խորացված), մակրոտնտեսագիտություն (միջանկյալ), միկրոտնտեսագիտություն (միջանկյալ), վիճակագրություն (միջանկյալ), հարկային օրենսդրություն (միջանկյալ), բանկային օրենսդրություն (միջանկյալ):

Լեզուների իմացությունը՝ հայերենի, ռուսերենի և անգլերենի ազատ ճանաչում:

Ամիսը հնչումներ՝ համակարգչով աշխատելու հմտություն (MS Office):

Փաստաթղթերի ընդունելության վերջնաժամկետը՝ 2010թ. նոյեմբերի 01-ը **Աշխատանքի վճարումը՝** 287 000 դրամ (չհարկված)

Պահանջվող փաստաթղթերը.
 Դիմումի ձեռք (ձեռք գեղեղված է ՀՀ կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում - www.cba.am «Թափուր աշխատանք» բաժնում, կամ սրվում է ՀՀ կենտրոնական բանկում): Դիմումի ձեռք կարող է ներկայացվել էլեկտրոնային սարքերով՝ hrm@cba.am հասցեով: Մրցութային հարցաշարը և Կենտրոնական բանկում մրցութների անցկացման վերաբերյալ տեղեկատվությունը գեղեղված է Կենտրոնական բանկի էլեկտրոնային կայքում (www.cba.am) կամ սրվում է Կենտրոնական բանկում: Պարզաբանումների համար կարող եք զանգահարել՝ 59-26-34 և 26-13 (ներքին):

Հասարակայնության հետ կապերի ծառայություն

ԱՃՈՒՐԴԱՅԻՆ ՎԱՃԱՌԸ

Ամերկյան դեսպանատնում կազմակերպում է գրասենյակային ու բնակարանային կառույցի, մեքենաների, համակարգիչների և այլ ապրանքների առուրդային վաճառք, որը տեղի կունենա **հոկտեմբերի 23-ին** Ամերկյան փողոց 1 հասցեում **ժամը 10-19-ը**: Աղյուսները կարող եք գնել տեղում վաճառքի նախորդող ուրբաթ օրը, հոկտեմբերի 22-ին ժամը 10-19-ը: Ձևում անվճար է:

Մամրանման տեղեկությունների համար կարող եք այցելել www.usa.am էջի հայտարարությունների բաժինը: